

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemanje
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Amerika in svetovna vojna

K vprašanju črtanja evropskih vojnih dolgov

Po takozvanem »gentlemenskem agreementu«, sklenjenem med državami upnicami Nemčije po lozanskem reparacijskem sporazumu, je vsa usoda težko priborjenih rezultatov odvisna od vprašanja vojnih dolgov, ki jih te države dolgujejo Združenim državam Severne Amerike. Če se ne posreči prisiliti Ameriko, da briše ali vsaj temeljito zniža te dolgove, potem lozanski sporazum ne bo ratificiran, vrnil se bomo k položaju pred Hooverjevimi moratorijem in uveljavljen bo zopet Youngov načrt. To se pravi z drugimi besedami, da bo postalo vse lozansko delo brezpredmetno in Nemčija bo morala zopet plačevati reparacijske anuitete, kakor jih je plačevala prej.

Da bi Amerika vsaj sedaj zlepa brisala vojne dolgove ali jih tudi samo znatno znižala, ni mogoče misliti. Vlada, ki bi se v tem vprašanju vdala, bi izgubila v ameriški javnosti vso zaslobo in morala bi izginiti. Američani ne poznajo plemenitih gest; trgovci so, vseskozi realni kalkulatorji. Radi bi sicer »dvignili« gospodarski položaj Evrope, toda samo zato, da bi se dvignila njena kupna moč in bi potem z njo lahko zopet živahnije trgovali. Vsa ta gospodarska asanacija bi se pa morala izvesti brez njihovih žrtev. Lastna »prosperity« jim je pač alfa in omega vse politike. Povprečnemu opazovalcu svetovnih problemov se bo morda zdelo to stališče Amerike pravilno: če se je Evropa v času vojne zadolžila pri ameriških bankirjih, naj sedaj svoje dolgove tudi v redu plača! Če pa si ogledamo položaj v pravi luči, potem se slika precej spremeni.

Združene države Severne Amerike so stopile v svetovno vojno razmeroma pozno. Prva leta so bile neutralne, to se pravi, da se niso eksponirale ne za zaveznike ne za osrednje sile. Izrabljale so ugodno konjunkturo in dobavljale živež, orožje, municijo itd. obema bojujočima skupinama. Prav tako so za visoke obrestni posojale tudi denar. Za Združene države je bila tedaj svetovna vojna sprva veleskoristna, dobičkanosna podjetje. Bile so največji vojni dobičkar na svetu, edini prav za prav, ki je imel od svetovnega klanja ogromen dobiček. Čimbolj je v Evropi besnela vojna vihra, tembolj so si

ameriški bankirji, tovarnarji, farmarji in izvozniki zadovoljno meli roke. Njihova pšenica je šla v klasje.

Pa tudi njihov vstop v vojno na strani zaveznikov ni bil akcija ljubezni do zaveznikov ciljev. Pridružile so se jim v prvi vrsti zato, ker so se po ruski revoluciji zdale poraza zaveznikov, svojih dolžnikov in odjemalcev, ter — boljše vizma. In v Evropo so poslale prstovoljce, deloma izseljence bojujočih se evropskih narodov, deloma pa lastne najemnike. Nabora niso poznale, vojne obveznosti in dolžnosti tudi ne. Zato zanje aktivno sodelovanje v vojni ni bilo tako težko, kakor je bilo za evropske države. Bile so in ostale ogromni vojni dobičkar. Svetovna vojna se je končala sicer z zmago zaveznikov in porazom osrednjih sil: Nemčije, Avstroogrske, Bolgarije in Turčije, toda ta zmaga je bila samo politična in moralna! Gospodarsko so bili poraženi tako eni kakor drugi. Zmagala je od vseh aktivno sodelujočih sil samo — Amerika. Evropa, zmagovita in premagana, je postala dolžnica Združenih držav ameriških, izročena jim sprva skoraj na milost in nemilost. Zato ni čudno, če so se posledice pokazale v Evropi v tako ugodni obliki kakor je sedanja kriza.

Če nastopi torej Evropa sedaj proti Ameriki z zahtevo po črtanju ali temeljitem znižanju vojnih dolgov, stori samo približno isto, kar so po vojni storile nekatere države z nastopom proti vojnim dobičkarjem. Zahtevala bo le opustitev dela ogromnega dobička, ki ga je Amerika izžela iz zavojevane Evrope. S tem bo razbremenila svoje proračune in našla zopet sredstva za večje trgovske in investicijske akcije. Zadržala bo svobodnejše; njena splošna kupna moč se bo zvišala, konzum bo zrastlel in padla bo brezposelnost, ki je le posledica stagnacije zaradi obubožanja. Nastop Evrope proti Združenim državam Severne Amerike je tedaj celo tudi z moralnega stališča opravičen, ne le z gospodarskega in bo moral uspeti, če bo dovolj solidarnosti in odkrite energije. In ameriški vojni dobičkarji bodo prisiljeni žrtvovati vsaj nekaj za izboljšanje položaja težko preizkušenega človeštva!

Svetovna gospodarska konferenca

SKLICANA BO ŠELE NA JESEN. V ABILA BO RAZPOSLOALO DRUŠTVO NARODOV, AMERIKA PROTI LONDONU.

LONDON, 18. julija. Reuterjev urad poroča iz Washingtona, da so pojasnila o značaju francosko-britanskega pakta zaupanja, katero sta dala angleški poslanik Lindsay in francoski poslaniški namestnik ameriškemu državnemu tajniku, zadovoljila ameriško vlado. Britanski poslanik Lindsay je obvestil Stimsona, da bo vabila na svetovno gospodarsko in finančno konferenco razposlalo Društvo narodov. Po mnenju britanske vlade pa naj bi se ta konferenca sestala šele v jeseni, ker je Velika Britanija sedaj zaposlena z vprašanji, ki se rešujejo na Imperijski konferenci v Ottawi.

Ameriška vlada je po tajniku za zunanje zadeve Castlu sporočila britanskemu poslaniku, da je tudi ona za to, da se skliče konferenca šele na jesen, sklicati se pa ne sme niti v Londonu

ni v katerem drugem svetovnem središču, ker noče, da bi se kakorkoli vezala z dovršeno lozansko konferenco.

Državlјanska vojna v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 18. julija. Vlada je izdala poročilo, da se njena letala preletela vse kraje, ki so v rokah revolucionarjev. Pri Santosu so zažgala veliko skladišče municije, ki je med strašno eksplozijo zletelo v zrak. Med tem so vladne čete zasedle tudi Santos in prodirajo proti San Paulu. Revolucionarne čete so bile poražene in se umikajo v notranjost.

SILNA NEVIHTA V ROMUNIJ. BUKAREŠT, 18. julija. V romunškem Banatu so divjale v soboto silne nevihte, ki so napravile ogromno škodo. Več oseb je bilo ubitih, še več pa ranjenih. Najtežje je bil prizadet temešvarski okraj.

Krvavi boji v Altoni

12 OSEB UBITIH, 50 NEVARNO IN ŠE VEČ LAŽJE RANJENIH. SPOPADI MED HITLERJEVCI IN KOMUNISTI PO VSEJ NEMČIJI.

HAMBURG, 18. julija. Včeraj popoldne so bili v Altoni krvavi spopadi med narodnimi socialisti in komunisti, ki so se razvili naposled v pravcato ulično bitko. V bitki so bili trije bojovníki ubiti, 10 jih je bilo nevarno, okoli 30 pa manj nevarno ranjenih. Povod je bila neka hitlerjevska manifestacija, proti kateri so se komunisti že ves teden pripravljali. Ko so narodni socialisti prikorakali v delavsko predmestje, so jih pričeli komunisti obstreljevati iz hiš in s streh. Del narodnih socialistov se je umaknil, ostali so pa vdrli v hiše. Razvila se je bitka z noži in samokresi. Komunisti so pričeli obstreljevati tudi policijo, ki je prihitela mirit. Obenem so pričeli graditi barikade. Policija je morala proti njim uporabiti tanke. Več sto oseb je bilo aretiranih.

Bitka je trajala od 16. do 20. ure. Koliko oseb je bilo lažje ranjenih,

natanko še vedno ni znano, ker so komunisti nekatere svoje ranjence skrili po zasebnih stanovanjih. Manjši spopadi med narodnimi socialisti in komunisti so bili tudi v Hamburgu samem.

ALTONA, 18. julija. Po danes izdanem uradnem poročilu policije znaša število včeraj pri spopadih komunistov z narodnimi socialisti ubitih oseb 12, v bolnišnici pa leži okoli 50 nevarno ranjenih pristašev bojujočih se skupin. Nekateri umirajo.

BERLIN, 18. julija. Včeraj so komunisti napadli skupino narodnih socialistov in ubili enega moškega in eno žensko. Narodni socialisti so pa nevarno ranili več komunistov. Pri manifestacijah v Greifswaldu, ki so se končale s spopadi, je bilo devet oseb nevarno ranjenih. En ranjenec je danes baje že umrl.

Izid romunskih volitev

VOLITVE SO POTEKLE V MIRU IN REDU, UBITE SO BILE LE TRI OSEBE, OKOLI 30 JIH JE BILO RANJENIH, 174 PA ARETIRANIH. — ZMAGA ZARANISTOV.

BUKAREŠTA, 18. julija. Včeraj so bile v Rumuniji državnozbornske volitve, na katere so se vse stranke pripravljale nenavadno temeljito. Agitacija je bila posebno zadnje dni preteklega tedna živahna in srdita. Ponekod se je razvila v spopade, pri katerih je bilo več oseb ranjenih.

Korespondenca »Rador« poroča, da je bila včerajšnja volilna nedelja razmeroma mirna. Volitve so pote-

kle povsod v redu. Spopadi so bili le tu pa tam. V vsej državi so bile ubite le tri osebe, okoli 30 jih je bilo ranjenih, 174 pa aretiranih.

Rezultati glasovanja bodo objavljeni šele danes popoldne. Iz poučnega vira se vendar že doznavajo, da so zmagali nacionalistični zaranisti, kakor je bilo pač tudi pričakovati, ker v Rumuniji zmaga navadno vedno tisti, ki volitve vodi.

Nesreča treh mariborskih dijakov

RUŠE, 18. julija. Blizu Šumika na Pohorju se je pripetila včeraj popoldne večja nesreča, ki si je izbrala za žrtve tri mariborske dijake, 18-letnega Milana F a v a j a, 19-letnega Mirka O z v a t i č a in 16-letnega Joška G r a d n e r j a. V veselem razpoloženju so se vsi trije spustili po žlebu za spuščanje lesa, naenkrat pa je žleba zmanjkalo in dijaki so strmoglavili med skalovje v pet metrov globok prepad.

Pri padcu so se vsi trije hudo poškodovali. Favajev Milan si je zlomil desno nogo pod kolonom, Ozvatičev Mirko se je hudo potolkel na glavi in dobil notranje poškodbe, Gradnerjev Joško se je pa opraskal po obrazu in si poškodoval levo nogo.

V prvem trenutku se fantje niso niti zavedli nesreče. Šele čez nekaj časa so se z največjo težavo izkobilicirali iz prepada, kjer so jih našli neki izletniki in nudili ponesrečenecem prvo pomoč. Eden izmed izletnikov je pohitel v Ruše in od tam telefonično obvestil o nesreči mariborske reševalce, ki so pustili svoj avto v Rušah in se napotili peš z nosili na kraj nesreče. Vse tri ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

MADRID, 18. julija. Madridska policija je odkrila veliko komunistično zaroto in aretirala okoli 100 voditeljev.

Velika nevihta v Ljubljani

LJUBLJANA, 18. julija. Danes popoldne je bila nad Ljubljano in okolico velika nevihta. Ob 10.30 se je utrgal oblak in med strašnim bliskom in gromom je lilo kakor skoraj nihče ne pojmi. Strela je udarila tudi v paviljon »H« na velesesumu, v katerem se prirejajo navadno higijena, razstave. Paviljon je pogorel in ogenj se je razširil tudi na veliki vrtiljak, ki stoji v bližini paviljona. Ostale objekte so ga silci obvarovali.

ODKRITJE RICHELIEUJEVEGA SPO-MENIKA.

PARIZ, 18. julija. V Richelieuju je bilo včeraj slovesno odkritje spomenika velikega kardinala in državnika Richelieuja. Odkritju so prisostvovali tudi prosvetni minister de Monzie, mnogi člani akademije znanosti in drugi odličniki. Slavnostni govor je imel de Monzie, za njim sta pa govorila člana akademije Honotaux in mons. Grante.

TRAGEDIJA SIROMAKOV V NIZZI.

NIZZA, 18. julija. V noči od srede na četrtek je zaradi silne nevihte nenadoma pridrvela visoka voda po strugi houdournika Cayona, ki teče skozi Nizzo in zatekla pod mostovi več siromakov, ki so tam spali. Voda je pridrvela tako naglo, da se reveži večinoma niso mogli rešiti in so se utopili. Število žrtev še ni znano, ker nihče ne ve, koliko ljudi je iskalo pod mostovi zatočišča.

Močan razmah nacionalnega delavskega pokreta ob severni meji

SIJAJNO ZBOROVANJE NARODNE STROKOVNE ZVEZE. — BORBA NARODNIH DELAVCEV ZA GOSPODARSKO OSAMOSVOJITEV IN DELAVSKE INTERESE. — NEVZDRŽNE RAZMERE MARIBORSKEGA DELAVSTVA.

Od tovarne do tovarne, od obrata do obrata, od delavnice do delavnice so delili zadnje dni preteklega tedna delavski zaupniki letake, ki so pozivali in opozarjali delavce na včerajšnje zborovanje mariborskega delavstva v dvorani Delavske zbornice. Tam se je zbralo že pred napovedano uro okoli 200 delavcev, mož in družinskih očetov, da slišijo v teh težkih dneh vsaj tolažilno besedo svojih voditeljev.

Ob napovedani uri je otvoril zborovanje predsednik tukajšnje podružnice Narodne strokovne zveze g. Silič, ki je uvodoma toplo pozdravil navzoče tovariše, zlasti še tovariša Franja Rupnika iz Ljubljane. Nato je tovariš Rupnik povzel besedo in v nad enournem govoru obrazložil zbranemu delavstvu današnji pokret narodnih delavcev, tolmačil navzočim postulate Narodne strokovne zveze v borbi za pravično socialno zaščito nacionalnega delavstva, naglašal nujno potrebo po gospodarski osamosvojitvi in socialni pravičnosti. Govornik je naslikal zbranemu delavstvu tudi nekaj konkretnih primerov kot dokaz, kako se izkorišča danes naš delavec in kako mora prav on, ki je gmotno najšibkejši, doprinesiti največje žrtve na račun splošne krize, kateri se je pri nas pridružila še denarna. Naglasil je, da delavski razred s skepto gleda na tiste, ki jim je poveril svoje zaupanje in od katerih je pričakoval socialne sočustvovalnosti in človeške obzirnosti. Skliceval se je pri tem na kraljev manifest, po katerem se mora reševati vprašanje delavske zaščite. V svojih nadaljnjih izvajanjih se je govornik dotaknil stanovanjskega problema, ki tare najhujše

prav delavske sloje; spregovoril je o brezposelnosti in zaposlitvi tujcev po naših obratih; in navedel nekaj sramotnih primerov, kako teptajo ti tujci našega delavca in kako poniževalno postopajo zlasti v obmejnem Mariboru po raznih obratih tuji mojstri s slovenskimi delavkami. Na koncu svojega govora, ki so ga zbrani delavci večkrat prekinili z živahnim pritrditvami in ploskanjem, je govornik pozval mariborsko delavstvo, naj se čvrsto strne v močno armado, zavedajoč se, da je nacionalni proletariat steber naše države.

Za tovarišem Rupnikom je povzel besedo tovariš Jože Bajt, ki je orisal žalostne in nevzdržne razmere delavstva v Mariboru. Predočil je navzočim velike krivice, ki jih potrpežljivo prenaša narodno zavedni delavec, in kako blati tujec njegov ponos. Naslikal je primer, kako morajo naši ljudje v tujini opravljati najnižja dela in kakšne položaje zavzemajo tujci pri nas, zlasti po nekaterih mariborskih obratih, kjer je slovenski delavec pravi hiapec mojstra tujca. Naglasil je nujno potrebo po organizaciji, ki se bo borila proti vsem krivicam in ki bo ščitila interese narodnega delavstva. Pozval je navzoče, naj bodo v lastnem interesu vneti agitatorji za Narodno strokovno zvezo, ker edino pod njenim okriljem se zbira armada tistega delavstva, ki ljubi svojo zemljo, na kateri hočemo biti sami gospodarji. Nato so spregovorili še nekateri delavski zaupniki.

Ko je odzvonilo poldne, je predsednik podružnice zaključil sijajno uspelo zborovanje, ki je poteklo zelo živahno in burno; a v najlepšem redu.

Obisk na vzornem veleposestvu

MODERNO VZREJEVALIŠČE PERUTNINE. SADJARSTVO, VINOGRADNIŠTVO IN KLETARSTVO.

Na zelenem Pohorju, v idiličnem Razvanju, je nastalo zadnja leta najmodernejšje vzrejevališče plemenske perutnine v Jugoslaviji. Uredil ga je na veleposestvu Kuhntausch Švicar g. Josip Kuhn s pomočjo svoje gospe, prav tako moderne in visoko strokovno naobrazene gospodinje. V poslopih, zgrajenih po najnovejših izsledkih perutninarstva, se v ale in vzgajajo pretežno štajerske kokoši čiste pasme, ki se razpošiljajo za oplemenitenje kokoši po vsej Sloveniji in tudi preko njenih meja. Mimo tega se prodajajo in razpošiljajo tudi plemenska jajca. Podjetje je bilo odlikovano na ljubljanskem velesejmu s prvimi nagradami in pri njem naroča plemensko perutnino tudi kmetijski oddelek banske uprave v Ljubljani.

Po posebnem sistemu se vsako pišče, takoj ko se izvali, opremi s številko in rodovnikom, pozneje pa še z označbo letnice, nesnosti itd. Natanko se zasleduje razvoj vsake kokoši, seštejejo se vsa jajca, ki jih znese na leto in stehta se tudi njihova vsebina. Na ta način se lahko odberejo za vzgojitev novega zaroda samo jajca najboljših kokoši in petelinov. Prav tako sistematično in vzorno se kontrolirajo tudi kurniki in vse naprave v zgradbah, ki so namenjene vzreji perutnine.

Dasi je vzrejevališče plemenske perutnine glavna panoga podjetja Kuhntausch, ima veleposestvo tudi vzorne sadovnjake, vinograde, kletarstvo, ribnik, žvino itd. Vinogradi dajajo izborna sortirana vina in specialiteta kletarstva je brezalkoholno vino, pripravljeno na švicarski način. Znano je namreč, da so Švicarji prvi pričeli pripravljati brezalkoholno vino in brezalkoholni sadni mošt in so še danes na tem področju prvi na svetu.

Tako smo dobili v naši sredini podjetje, ki utira pot modernemu napredku našega gospodarstva brez vsake subvencije in kakršnekoli druge podpore. Obenem pa tudi dokazuje, da se zasledujoče vse znanstvene izsleditve, ki so se tudi v praksi obnesle, lahko premaga vsaka kriza.

Te dni si je pod vodstvom referenta g. Zupanca in lastnika g. Kuhna ogledal vzorne naprave veleposestva tudi naš mariborski novinarski klub, ki se za strokovno vodstvo obema gospodoma, kakor tudi g. Kuhntauschevi najiskrenejšje zahvaljuje.

Poroka.

V Ormožu sta se včeraj poročila gosp. Mirko Roš, sodnik tukajšnjega okrožnega sodišča in gđc. Milena Pevčeva iz Ormoža. Bilo srečno!

Zborovanje vojnih žrtev.

Včeraj dopoldne je bilo na verandi pivovarne »Union« zborovanje vojnih invalidov, njih vdov in sirot. Predsednik mariborskega pododbora g. Geč in tajnik g. Pravdič sta poročala o sklepih občnega zbora osrednjega odbora in raztolmačila navzočim vojnim žrtvam vsebino novega zakona, ki ga pripravlja ministrstvo socialne politike. Z novim zakonom bodo odpravljene krivice, ki so se godile zlasti ubogim vdovam in sirotam.

Zahvala.

Namesto venca na grob preminulega trgovca Hugona Starke sta darovala g. Ana Erhatici in g. Alifred Čelan znesek 200 Din tukajšnjemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu, zakar jima izreka vodstvo najlepšo zahvalo.

Streli iz zasede.

Ko se je snoči vračal v Zgornjih Žerjavcih iz vinotoča čevljar Slavko Kukovec, ga je napadel neki fant, ki je bil skrit v grmu ob cesti. Napadalec je oddal za bežičim čevljarjem tri strele in ga nevarno obstrelil, da je obležal v krvi na cesti, kjer so ga našli mimoidoči napol nezavestnega. Hudo ranjenega čevljarja so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Za napadalcem poizvedujejo orožniki.

Nezgoda.

Pri svoji teti v Limbušu je preživljala 12-letna Marica Rejčeva čas zlatih počitnic, in tam jo je doletela včeraj bridka nezgoda. Padla je s hleva, kamor se je bila povzpela po lestvi, tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Ponesrečeno dekle so morali spraviti v tamkajšnjo bolnico.

Tradicionalno žegnanje pri Sv. Arehu na Pohorju

V veseli družbi fantov in deklet, mož in žena smo se napotili v nedeljo na Pohorje, da prisostvujemo tradicionalnemu žegnanju. Šli nismo v romarski pobožnosti, niti po odpustke, ampak iz gole radovednosti, na kakšen način praznujejo prebivalci Pohorja god patrona sv. Areha. V naši družbi je bil tudi humorist »Miško«, ki nas je z svojimi veselimi dovtipi razveseljeval ter nam krajšal pot. Tudi pevci so bili z nami, in pri Bolfenku je zadonela prva pesem »Na planine«, na vrhu razglednega stolpa pa Aljažev »Triglav«, ki je donel v dolino in naznanil, da je vesela družba dospela na vrh. Med sivimi velikani dreves in grmičjem, ki je rosilo na nas srebrno roso, smo šli proti cerkvi patrona Areha, kjer nas je pozdravilo vrvenje veselih romarjev in izletnikov.

Kljub hladnemu vetriču, ki je pihal od vseh strani, kljub sivim oblakom, ki so se podili po nebu, je bilo razpoloženje nepopisno razigrano. Med mnogimi šotori se je sprehajala ogromna množica, kateri so krošnjariji ponujali razno blago. Tu si slišal vsaj dve do tri, tam videl fante in dekleta z odpustki okoli vratu, z velikimi srci iz lecta in raznimi drugimi igračkami. Okoli 11 ure je prišla med grmenjem možnarjev in sviranjem godbe procesija romarjev iz štiri ure oddaljenega Sv. Martina.

Vrvenje in razpoloženje se je stopnjevalo in popoldne se je množica začela razhajati. Veselo prepevajoč med gosto šumo se je ustavljala deloma pri Mariborski koči in Pohorskem domu, največji dirndaj na je bil pri »Kopu«, kjer je rajala vesela mladina.

Ker smo že pri opisovanju tega tradicionalnega žegnanja, naj še omenimo zgodbo o sv. Arehu, o mrzlem vrelcu, poleg cerkve in o tradiciji, ki je udomačena med prebivalci, ki nam jo je pravil starček, ki je že 20 krat obiskal žegnanje. Dejal je takole:

»Veste, ko so naši svetniki šli hoditi po zemlji, je sv. Heinrich (Areh) prišel tudi na Pohorje in prav na tem mestu, kjer stoji cerkev, je počival. Bil je utrujen in trebuh ga je bolel. Napil pa se je vode iz studenca in čudežno okreval. Zato naj vsakdo, ki pride tu sem, vsaj malo vode popije in bo vedno zdrav. Voda ima tajno žilo po vsem Pohorju in pride na dan pod cerkvijo v Studencih.«

Na vprašanje, odkod to ve, je dejal: »Neki posestnik je nekoč pri zajemanju vode izgubil prstan, padel mu je v vodo in — našel ga je potem pri vrelcih v Studencih.«

Druga zanimiva tradicija se pa tiče bolj žensk.

Sredi stare cerkve je kameniti sarkofag s kipom sv. Areha. Kip je gladek in se sveti kot marmor. Stare, pa tudi mlade ženske, ki žele biti srečne ali pa se hočejo poročiti, hodijo na žegnanje ter z molki drgnejo kip. Nazadnje pa darujejo še kakšno svečo ali nekaj dinarjev in se potolažene vrnejo domov. Če so potem srečne in se poroče, kdo ve?

Tako se praznuje vsako leto žegnanje vrh Pohorja v znamenju tradicije, ki se je ohranila med našim ljudstvom.

Omeniti moramo nazadnje še krasen tabor Sokola Maribor I. in vojakov, ki je bil center vsega zanimanja.

K. V.

Poslednja pot Zemljičeve mame.

Turobno so doneli ljutomerski zvonovi preko gričev in holmcev, ko so v petek popoldne v metropoli Slovenskih goric polagali v grob vzorno slovensko ženo in mater Elizabeta Zemljičevo. Kako velik krog prijateljev in znancev si je pridobila na svoji 77 letni poti življenja, je pričal njen veličastni pogreb. Tudi od daleč jih je prišlo veliko, ki so se ob odprtem grobu spominjali blage dobrotnice. Od pokojnice se je ob odprtem grobu med drugimi poslovil tudi šolski upravitelj gosp. Fran Cvetko iz Krčevina pri Mariburu. Ko je odpelo domače društvo zadnjo žalostinko, ki je pretresla vsa navzoča srca, ni ostalo brez solz nobeno oko. Sladko spavaj v zemlji domači zlata slovenska mati!

Sportne srajce v vseh barvah in izdelavah, po želji v vsaki obliki od Din 48.—naprej. I. Babič, Maribor.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih, storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefova« voda zaradi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Slovo od profesorja Rezmana.

V soboto dopoldne so na poljičanskem pokopališču položili k večnemu počitku nenadoma preminulega profesorja Rezmana. Na zadnji poti je pokojnika spremljala ogromna množica ljudstva. Od hiše žalosti se je razvil pogreb, kakršnega poljičanska fara še ni videla. Sprevod je vodil mariborski stolni župnik g. Umek ob številni asistenci duhovnikov, pokojnikovih prijateljev. Za pogrebom so šli zastopniki raznih cerkvenih organizacij, profesorski zbor mariborske klasične gimnazije z ravnateljem dr. Tomiškom na čelu in številni pokojnikovi prijatelji in znanci, ki so prišli od blizu in daleč. V farni cerkvi je opravil žalno mašo in rekviem domači župnik g. Cilenšek. Ob odprtem grobu pa so se poslovili od dragega pokojnika stolni župnik Umek, ravnatelj dr. Tomišek in urednik dr. Vatovec. Domače pevsko društvo je pelo turobne žalostinke in zemlja je zakrila krsto. Bodi vzornemu dušnemu pastirju in vzgojitelju lahka domača zemlja!

Zahvala.

Namesto venca na grob pokojnega trgovca g. Hugona Starke je darovala g. Pavla Pajtlarjeva znesek 200 Din tukajšnjemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu, za kar ji izreka po veljstvo najprisrčnejšje zahvalo.

Regulacija Mure.

Za regulacijo Mure ob avstrijski meji je predvidena vsota 1.519.832 Din. Dela so bila oddana že pretekli mesec na javni licitaciji in prično z regulacijo že prihodnje dni.

Obup na življenjem.

Naglo se je raznesla v soboto zvečer po Novi vasi vest, da je Braunikova Angela segla po strupu in se hotela zastrupiti. V duševni zmedenosti je izpila večjo količino nekega strupa. Mladenko so našli domači zvijajočo se v hudih bolečinah v njeni sobi. Poklicali so reševalce, ki so jo spravili z rešilnim avtom v bolnišnico. Kaj je dekle pripravilo do tega koraka, ni znano.

Čuden kandidat smrti.

Pri Brundulovih v Studencih je prišlo v soboto med domačini in sinom Francetom do prepira, kar je mladega fanta tako potrla, da je sklenil napraviti konec življenju. Napil se je neke jedke tekočine in zbežal v studenški gozd, kjer so ga našli domači v poznem mraku napol nezavestnega. Ko je dospel na kraj, kjer so našli fanta, poklicani reševalni avto, se je fant zavedel in skušal zbežati. Le s težavo se ga nato spravili domov.

Ukradene kokoši.

V Dušanovi ulici stanujoča železnica-rija žena Marija Reismanova je prijavila policiji, da je preteklo noč nekdo vlomil v njen kokošnjak na dvorišču in odnesel tri najlepše kokoške, vredne 150 Din.

Karmahov horoskop.

Nadaljevanje Karmahovega horoskopa rojenim od 15. julija do 15. avgusta bomo priobčili v prihodnji sobotni številki našega lista.

Ceneno svinjsko meso.

Jutri v torek bodo od 7. ure naprej prodali na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 400 kilogramov svinjine po 8 Din, in sicer po 2 kg na osebo.

Popravljam vse moško perilo po jako nizki ceni. I. Babič, Maribor.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj mariborskega Slovenskega trgovskega društva je vsak dan od 9. do 10. ure v razredu na državni trojski akademiji na Zrinjskega trgu. Šolnina za prihodnje učno leto je znatno znižana!

Moško perilo po meri pri I. Babič, Maribor.

V torek od 6.—8. ure specialni koncert v kavarni »Park«.

Iz »Nanosa«.

V torek 12. t. m. ob 20. uri bo v društvenih prostorih, Grajska ul. 5, sestanek ženskega odseka. Pridite vse, ki imate veselje do petja! Načelnica.

Proti mučenju živali pri klanju

BESEDA O PEREČEM SODOBNEM VPRAŠANJU.

Društvo za varstvo živali v Leobnu v Avstriji je pokrenilo akcijo proti mučenju živali, ki se dogaja ob priliki klanja radi malomarne porabe naprav za pobijanje in klanje goveda in drobnice. Način današnjega klanja povzroča zlasti velikim živalim pogostokrat prave muke, za drobnico pa predstavlja naravnost grozovito natezalnico.

Društvo odločno obsoja to klanje in je zaprosilo deželnega glavarja, naj bi izdal proti mučenju posebno naredbo. Da pa to deloma z ogorčenjem združeno obsojanje doslej še ni prišlo javno do izraza, je vzrok pač dejstvo, da so neposredni opazovalci teh muk (ljudstvo na deželi in mesarji sami) deloma že otopeli, deloma pa se radi pomanjkljive spretnosti v izražanju boje javnosti, dočim se konzumenti za zadevo sploh ne brigajo.

Velike živali se celo v klavnicah, ki so urejene z mehničnimi napravami, kakor s strelnimi ali udarnimi puščicami za otmotenje, pogostokrat pobijajo z udarci po čelu. Tako pobijanje povzroča živalim velike bolečine, katere izražajo, ker se braniti ne morejo, le z zamolklim glasom. Drobnica se pa vobče mrcvari brez otmotenja, pri čemer se radi naravnega upora živali dogajajo sirovosti, ki jih ni mogoče popisati.

Klanje prašičev se zdi človeku kot morilni napad na nedolžna bitja, ki jih vkljub usmiljenju vrednemu kričanju sirovo podedo in zabodejo, dokler njihovi bolesti polni glasovi ne potihnejo v smrtnem hropenju.

Se večja groza pretresa srce vsakega

ljubitelja živali ob klanju telet. Teličke odvzamejo v najnežnejši dobi ljubeznivi in skrbni kravi. Teško se ločijo od nje in toplega hleva. Suijejo in vlečejo jih po klavnicah, kjer jim človeške pesti zadržnejo zadnji nogi in jih obesijo, nakar jim brez otmotenja prerežejo vrat. Pretresljiv je smrtni boj teh mladih živali, ki so radi navala krvi k glavi do zadnjega vzdihla pri popolni zavesti. Zvijajo in krčijo se v mukah brez pomoči in v nemo tožečem pogledu se zrcali neznanska bol.

Ti načini klanja, ki se v prav ničemer ne razlikujejo od onih v starih časih, vzbujajo na mednarodnih kongresih za varstvo živali ogorčenje v srcih zastopnikov zapadnoevropskih držav, ki imajo vzorno urejene klavniške naprave.

Pri dosedanjem delovanju za olajšavo muk in trpljenja klavnih živali je ugotovljeno, da ljudstvu v splošnem niti ni znano, kako se postopa z živalmi pri klanju. Še manj pa so znane ljudem muke in trpljenje, ki ga občuti žival.

Dobrotljivost in usmiljenost do živali sta kulturni zahtevi, njuno udejstvovanje pa kulturna dobrina. Naše ljudstvo ljubi živali, s katerimi je v najtesnejši zvezi. Ljubezen do živali pa je mnogokrat podzavodna in ni negovana. Pogreša se namreč spoznanje, da zahteva ljubezen do živali dobrotljivosti in usmiljenja.

Način dosedanjega klanja živali pa navaja zlasti mlade ljudi, ki opazujejo muke in trpljenje živali, pogostokrat do skrajne sirovosti. Slehernik bi se moral zavedati, da občuti žival bolečino prav tako kakor človek.

zato pa je bila sportna vrednost včerajšnjih tekem bolj izdatna. Postavljena sta bila dva nova slovenska rekorda, in sicer na 400 in 1500 m prosto, seniorji.

Rezultati so bili naslednji:
400 m prosto seniorji: 1. Jesih Jule (Ilirija) 5:50:08 (boljši od slovenskega rekorda), 2. Hardlieb (Maraton) 7:04:02, 3. Veziak (Maraton) 7:06:02.

200 m prsno dame: 1. Roza Karner (Rapid) 1:53.

100 m prsno seniorji: 1. Jandel (Maraton) 1:18:07; istočasno je tudi plavala štafeta 2x50: Rostaher in Šauli, oba Maraton, v času 1:19:2.

1500 m prosto: 1. Jesih (Ilirija) 24:07:03 za 29 sek. boljši od dosedanjega slovenskega rekorda; 2. Veziak (Marat.) 29:22; 3. Hardlieb (Maraton) 29:52:08.

50 m prosto juniorji: 1. Šavli (Maraton) 36; 2. Rostaher (Maraton) 42:03; 3. Brunčko (Sokol) 43:02.

Waterpolo med Maratonom, pojačenim z Jesihom od Ilirije, proti kombiniranemu moštvu ostalih tekmujočih klubov 5:1 za Maraton. Sodil je g. Šef.

Dopoldne so bili tudi propagandni skoki s stolpa 10 m in z deske 3 m, ki so jih predvajali v lepem stilu Huber in Jandel od Maratona, Kukovec od Primorja in Brunčko od Sokola.

Gradjanski:ISSK Maribor 5:2 (2:1).

ISSK Maribor je v soboto odigral svojo najtežjo tekmo v tekmovalju za državno prvenstvo, in sicer v Zagrebu proti Gradjanskemu. Mariborčani so čisto po nepotrebnem tekmo izgubili, in sicer radi nekvalificiranega obnašanja igralca Najžerja. Čudno se nam sploh zdi, da je vodstvo ISSK Maribora postavilo tega igralca, ko so vendar na razpolago boljše moči. Takšni eksperimenti se še nikdar niso obnesli in škoda je le, da je ISSK Maribor dober vtis, ki ga je zapustil pri prvi tekmi v Zagrebu, zaradi enega igralca pokvaril.

ISSK Maribor:Slovenski teniški klub Ptuj 16:2.

Na krasnih teniških igriščih ISSK Maribora so bile včeraj ves dan tekme med »Mariborom« in Slovenskim teniškim klubom iz Ptuja. Rezultati so bili naslednji: Posamezniki: Novšak (Maribor):Megličeva (Ptuj) 6:0, 4:6, 6:0, Hribar (M.):Meglič (P) 6:0, 6:0, Mandil (M.):dr. Muhič (P) 6:1, 6:3, Gasperin (M.):Boris Gorup (P) 2:6, 6:1, 6:2, Voglar (M.):Boris Gorup (P) 7:5, 6:1, Wiplinger (M.):Zdenko Gorup (P) 5:7, 6:2, 6:2, Mastek (M.):Megličeva (P) 6:3, 6:2, Mešiček (M.):

Zdenko Gorup (P) 6:3, 6:2, inž. Černigoj (M.):dr. Muhič (P) 6:4, 6:3, Mešiček (M.):Tobijas (P) 3:6, 8:10, Mandil (M.):Meglič (P) 6:2, 6:2, Voglar (M.):Meglič (P) 6:3, 6:4.

Igre v dvojce: Mastek-Wiplinger: Meglič-Gorup Zdenko 6:2, 6:2, inž. Černigoj-Mastek: dr. Muhič - Gorup Zdenko 5:7, 6:4, 6:4, Mandil-Mešiček:Gorup-Meglič 3:6, 5:7, Hribar-Gasperin: Meglič-Boris Gorup 6:8, 6:4, 7:5, Novšak-Voglar-Meglič Tobias 2:6, 6:2, 6:4.

Organizacija in vodstvo sta bila v rokah vrlih mariborskih propagatorjev teniškega sporta gg. Šepca, Gillyja in Bačiča.

Table tenis.

Radi izostanka Ljubljancanov medmestna tekme Ljubljana:Maribor včeraj ni bilo. Namesto medmestne tekme je pa bil na verandi »Uniona« propagandni turnir, katerega so se udeležili najboljši mariborski igralci z Denesom iz Ljubljane kot gostom. V singlu je zmagal Denes nad Gerziničem po težki in napeti borbi z 21:19, 18:21, 21:15. Tretje mesto je zasedel Girgon, četrto Vodeb in peto Jančič. Igra teh petih igralcev je bila precej izenačena. Rutina prvih treh pa je vendar odločila za placement. Lepo zmago je dosegla gđ. Nada Gerinič, ki je porazila g. Lorberja v finale 21:13, 21:8. V igrah v dvojce sta zmagala Denes in Vodeb nad Girgonom in Gerziničem s 21:14, 22:20.

SK Železničar, nogometni odsek.

Radi prihodnjih tekem bo jutri ob 17.30 na igrišču strogo obvezen trening prvega in rezervnega moštva. Načelnik.

»Glej, gospod doktor nosi večinoma meje obleke!
»? ? ? ?
»Toda pred menoj!«

Sport

Dvodnevno gostovanje SK Voitsberga v Mariboru.

V soboto in v nedeljo je gostoval v Mariboru SK Voitsberg ter odigral na igrišču ISSK Maribora proti SK Svobodi dve prijateljski tekmi. V soboto je končala tekma z zmago domačinov v razmerju 4:0 (2:0). Svoboda je pri tekmi nastopila pojačena z znanim internacionalcem Allmerjem (Grazer Sportklub), Novakom (Grafika, Ljubljana) in Efferlom (SK Železničar) in je zasluženoma zmagala. Domačini so predvajali lepo in koristno igro in so bili

v vsakem oziru boljši nasprotniki. Sodil je g. Bergant. Včeraj je Svoboda nastopila v spremenjeni postavi brez poprej omenjenih igralcev ter je tudi tekmo izgubila z 2:5 (2:2). Gostji so včeraj igrali mnogo bolje in so tudi po poteku igre zmago popolnoma zaslužili. Pri včerajšnji tekmi je bil navzoč tudi naš vrli podpiratelj sporta podžupan g. Golouh.

Medklubske plavalne tekme.

Na Mariborskem otoku so bile včeraj ves dan medklubske plavalne tekme. Nastopili so člani klubov Ilirije, Primorja, Sokola, GAK in Maribora. Radi slabega vremena sicer ni bilo mnogo občinstva.

Ante Novak:

Podlistek

Veledenjeni gospod urednik!

Včeraj sem — kakor vedno — sedel v kavarni in razmišljal o vseh mogočih stvarih. Želodec in moje razpoloženje sta hlepela po črni kavi, da sem jo navsezadnje res naročil. Nesreča pa je hotela, da sem bil »suh«. Toda prav nerad ostanim v kavarnah dolžan. Problem plačevanja sem po velikem duševnem naporu razrešil takole: Pri prvem natakarkju (ki mi je stregel) sem si izposodil štiri dinarje, da sem lahko »obru« (oprostite, to je mednarodni titulus glavnega natakarkja) plačal svojo kavo. Pri drugem natakarkju pa sem si izposodil dinar — za napitnino prvemu. Tako sem se za prvo silo odahnil.

K meni je prav ta čas prisedel mlad mož, tako sijočega obraza, da sem precej zaslužil, da je pri denarju.

»Kaj se držiš tako klavarno?« me je vprašal.

»Suša me tare!« sem mu pojasnil s slabo prikritim upanjem.

»Ali ti smem pomagati iz zadrege?« je vprašal uslužno (pomislite, tudi take ljudi najdeš še na svetu), in mi je diskretno ponudil stotak.

»Kdaj pa moram vrniti?«

»Bo že! Saj je to malenkost zate! Naoišeš podlistek in zadeva je v redu!«

Gospod urednik, brez zamere, ampak ta človek res ni normalen. Tak optimizem, dandanes, to je naravnost nezaslišano!

»Ali misliš, da je to zares tako enostavno?«

»Brez dvoma! — Zate, ki znaš!«

»Pa se motiš! Ni tako lahko — najmanj pa zame, ki za časniško literaturo nimam niti najmanjšega niti sposobnosti.«

»Smešno! Če znaš sploh pisati, znaš tudi to! Če ti ne leži — se pač malo potrudiš. Nekaj denarja ti le daj!«

Pa mi je potem pravil, kako naj podlistek napišem, in mi navsezadnje ukazal:

»Tako! Zdaj grem k drugi mizi! Čez uro se povrnem in ti mi predložiš podlistek!« In preden sem utegnul ugovarjati, je odšel. — Tako me je ta zlodej le ukani! Vzel sem papir, vgriznil v ustnico in v svinčnik ter napisal.

Nasedel sem...

Jaz sem najnesrečnejši človek na svetu. In sicer zato, ker se zmirom vmešujem v stvari, ki se me prav nič ne tičejo.

Tako sem bil zadnjič predstavljen ljubki, pravzaprav preljubki devojki.

»O, saj vas že dolgo poznam!« je dejalo to preljubko dekle.

»Kako to?«

»No — tako pač!« je dejala hudomušno (pa je le nekoliko zardela...).

»Kako? — Tako?«

»Veste, precej sem že čula o vas, pa tudi čitala sem tu pa tam kaj vašega — od tod vas poznam.« Oddahnila se je. (Šele sedaj razumem, zakaj...)

V pogovoru, ki je temu sledil, sem jo dodobra spoznal: bila je, in je pravzaprav še sedaj, prav ljubko dekle. Zares, brez pretiravanja, ravno to, kar dandanes tako težko najdeš.

In tedaj je nenadoma dejala: »Poročila se bom kmalu!«

»Z Viktorjem?« (Viktor je bil namreč njen fant...)

»Ah ne! Z inženirjem Maksimilijanom Klavarničem!«

»S tem?«

»Zakaj pa ne?«

»O, gospodična Milica, nikar se ne potrudite!«

»Pa hočem!«

»Toda vendar ne že sedaj?«

»Pač! Morda zveni nekoliko čudno, če rečem: ker hočem biti preskrbljena! Pa je le tako! Nočem se mučiti! Hočem imeti moža, ki bo skrbel zame!«

»Pa prav tega ste si morali izbrati?« (Nisem mogel doumeti, kako si je mogla takega ... takega ... izbrati za moža.)

»Zakaj ne? Prvi mi je stavil resno ponudbo — in menil se je godilo dobro ob njegovi strani.«

»Hm. In Viktor?«

»Tega imam prav rada! Toda on še študira. Bogve, kako dolgo bo to še trajalo. In če si do takrat ne premisli? ... In potem: čakati ne maram nanj...«

»Toda, morali bi počakati, gospodična! Viktor je dostojen fant, ostal vam bo zvest, poročil vas bo...«

»Ničesar mi ni obljubil!«

»Obljubi lahko še zmirom!«

»Tega ne bo nikoli!«

»Pa bo!«

»Kako pa vi to veste?«

»Saj ga vendar poznam. In jaz bi tudi tako ravnal na njegovem mestu!«

»Res?«

»Seveda!«

»Dobro! Potem pa vi obljubite zanj!«

»Saj vendar ne morem za Viktorja obljubiti!«

»Obljubite! Če Viktor potem svoje obljube ne drži, jo držite vi!«

»Dobro! Obljubljam! Saj menda poznam Viktorja!«

Smeje sem ji segel v roko in obljubil. Tedaj pa mi je padla okoli vratu in me poljubila. »Ti me boš poročila!«

Branil sem se. »Milica, nikar! Kaj bo Viktor dejal?«

»Naj reče, kar hoče!« In zopet me je poljubila.

In preden sem se otresel svojega strahu, mi je zašepetala v uho: »Z Viktorjem sem že zdavnaj končala, ker je grdo ravnal z menoj. To z inženirjem Klavarničem!

čem pa sem si izmislila — da bi te malo potegnila... Toda tebe, tebe bom poročila! Že dolgo mislim na to!«

In me je poljubljala — in jaz sem se hočeš nočeš moral braniti z istim orožjem.

Toda sedaj, ko sem sam! Strašno! Jaz se naj poročim — Bog se me usmili — jaz se naj poročim...

To se pravi, da sem osel! (Oče zmirom pravi: »Vsak možki, ki se poroči, je osel!« — in mora že vedeti...) Toda pravzaprav sem bil že prej osel — kaj se pa umešavam v ljubezenske zadeve svojih soljudi...

Toda hvala Bogu: take obljube ne vežejo (dandanes pa celo ne)...

In končno: morda bom pa hotel biti osel! Milica je res ljubko, o, prav ljubko dekle...

Po uri se je mladi mož zopet vrnil.

Prečital je in me potrepil po ramih: »Fajn! Dobro si sledil mojim naukom. In če so uredniki še take pošasti — to bo vsak sprejel!«

»Sprejel! Mene je pa sram samega sebe. — Toda, človek, zakaj si mi tako prigovarjal, da napišem takle podlistek?«

»Hudiča! Vedeti moram, kako naložim svoj denar!«

Pa sva se še predobro razumela. Tu je vse bussines — kupčija. Za izpremembo sem enkrat vzel svet takšen, kakršen je.

Vse to Vam, gospod urednik, pišem, da Vam pojasnim, kako je do tega podlistka prišlo.

Upam, da ga sprejmete, in mi kmalu nakažete moj honorar — ker bi silno rad vrnil del svojega dolga.

In da bo honorar nekaj par več: beležim z odličnim spoštovanjem, pa brez zamere

Ante Novak, študent.

VOHUNI

48

iz tajnih arhivov.

Kolikor se je dalo ugotoviti, je pri izbruhu sovražnosti pravkar študirala italijanske obalne utrdbe. Z ozirom na dvomljivo ponašanje tretjega zaveznika trozveze je bil to zelo potreben ukrep. Kasneje je najbrže šla v Pariz, kjer so potem francoski agenti bili presenečeni nad drznimi in naglimi potovanji neke vohunke. Tam pa ni dolgo ostala, in je zelo verjetno, da je potem odšla v Belgijo, kajti to deželo je še najbolje poznala. la.

Kasneje je nekaj časa delovala pri protišpijonaži v Berlinu, kjer je razkrinkala razne francoske vohune, med njimi tudi dva častnika, katerima je v zmešnjavi prvih tednov vojne uspelo dobiti službo pri nemškem poročevalskem uradu.

Mem tem je polkovnik Nicolai trdo delal, da bi popravil škodo, ki je nastala za aretacijo nemških vohunov v Angliji, Franciji in Belgiji. Annemarija je bila precej udeležena pri podrobnem delu reorganizacije, vendar je stalno prosila, naj jo pošljejo s kakó misijo v inozemstvo. V tem času je pričela uživati mamila, kokain in morfij.

Napravila je tudi nekaj napak. Lody in še nekateri drugi nesrečni vohuni, katere je angleška policija naglo odkrila, so bili njeni učenci. Kasneje pa je sama odšla v Anglijo in ji je uspelo ustvariti tam četo domačih vohunov.

Večkrat se je mudila tudi v Parizu, kjer je bila njena navzočnost neobhodno potrebna. Tu je Nemčija imela za vodjo poročevalskega urada zelo sposobnega moža, nekega starejšega Francoza, ki je vohunil pod krinko trgovca z avtomobili. Zdi se, da je nekaj časa dobro delal, toda izgube njegove domovine na bojišču so napravile tudi njegovemu delu konec; nekega dne je v svoje največje začudenje bil poklican k vojakom, nakar je izvršil samomor.

Mlle. Docteur je za nekaj časa zavzela njegovo mesto, toda v izbiri svojih agentov ni imela vedno srečne roke. Neki Grk se je dal podkupiti, da jo izda za neko veliko vsoto. Njegovo nakano pa je izvedela od nekega narednika, ki je bil pri francoski protišpijonaži in ki se je smatral za njenega zaročenca. Hitro je obiskala Grka in mu rekla, da so njegovi delodajalci pripravljani dati mu veliko vsoto denarja, če jim napravi neko posebno uslugo. Potem je dogovorila sestanek z njim in nekim možem, ki naj bi mu pri tej priliki izročil denar; predala

mu je tudi neko pismo, ki naj bi mu služilo kot legitimacija. Potem pa je francoski policiji anonimno sporočila, da je dotično Grk nemški vohun, in da ga lahko prihodnji večer ob sedmi uri aretirajo v Docteur. Grka so aretirali; Pri njem so našli tudi pismo, katero mu je bila dala neki kavarni, kjer se bo sestal z Mlle. Besedilo je bilo zelo skrbno sestavljeno, tako da ni moglo izdati njene identitete; Grk pa je bil z njim popolnoma kompromitiran. Ko je povedal, kdo mu je izročil pismo, mu tega niso verjeli. Grka so potem ustrelili.

Mlle. Docteur je napravila kaj kratek proces z ljudmi, ki so se pokazali slabotne ali izdajalske. Zgodba o usodi Hollandca von Kaarbecka bo najbrže resnična. Bil je njen učenec, dal pa se je zapeljati, da je v pijanosti govoril o svojem pravem poklicu. Francoska policija pa ga še ni hotela aretirati, ker je upala, da bo lahko odkrila tudi njegove pajdase; toda kljub vsej pazljivosti ga je nekega dne našla umorjenega v neki samotni ulici Monmartra. Nož, ki ga je imel zasajenega v hrbtu, je imel napis neke nemške tvrdke iz Solingena. Zopet je Mlle. Docteur za vedno zaprla usta nevrednemu agentu, preden jo je mogel izdati.

Mogoče je, da je sama izvršila tisti smrtni sunek, ker je bila v tistem času

bržkone v Parizu. Vsekakor je ta primer v zvezi s prejšnjim pokazal, da je bila v izbiri svojih agentov najbrže premalo dalekovidna, kajti iz degeneriranega pijanca kot je bil von Kaarbeck se ne dá nikdar napraviti dobrega vohuna.

Prav tako pa lahko sklepamo, da je bila o njegovi popolni nesposobnosti prepričana in da ga je uporabila samo za vabo, da bi tako prikrila delovanje nekega drugega agenta, ki je istočasno delal na istem kraju. Sicer moramo priznati, da bi jo bil lahko izdal, toda to nevarnost je lahko prevzela nase, kajti smrt bi ji bila samo dobrodošla rešitev.

Mlle. Docteur je opravila za nemško fronto mnogo koristnega dela. Neprecenljive vrednosti je bilo njeno delo, kadar je šlo za razkrinkanje francoskih agentov. Prišla je na sled celemu omrežju vohunov, ki so v letu 1915 delali vzdolž vse nemške fronte. Toda nemška policija jih je pustila na miru vse do januarja 1916. leta. Malo pred napadom na Verdun pa je v enem dnevu aretirala šestdeset vohunov. Posledica tega je bila ta, da je prišel napad na Verdun popolnoma nepričakovano in da so tako Nemci zavzeli trdnjavi Douaumont in Vaux. Bil je to zelo težek udarec za francoski tajni urad, in skozi več mesecev je bilo zasedeno ozemlje Francije očiščeno vohunstva.

Ljubavno in zakonsko življenje Malgašev

OBİCAJI NA MADAGASKARJU.

Malgaši, meščanci Papuancev in Malajcev, ki tvorijo veliko večino prebivalcev velikega francoskega otoka Madagaskarja sredi Indijskega oceana, ne ljubijo strastno in sebično, kakor večinoma južni narodi. Njihova ljubezen je bolj posvetno prijateljstvo brez duševnih in srčnih bolečin. Malgašu je žena samo ena izmed žensk. On ljubi vse. Od ene gre k drugi, kakor se nihajoča bilka dotakne mnogih drugih. Življenje mu je podobno plesu, kjer se menjajo plesalci. To se zrcali tudi iz malgaške narodne pesmi. Za Romea in Julijo na Madagaskarju skoraj ne bi bilo prostora. Njihova poezija je pa vendar lepa. Primer:

Lepa je deklica Jalaveló,
kakor banana je njeno telo.
Vtrgal sem jo kar tako med potjo.
Ko sva na severu skupaj bila,
z isto sva žlico tam jedla oba,
legla na ista pregrnjena tla.
Skupaj sva šla na zelene gore
skupaj v potoku sva kopala se.

Misli pa le — so različne bilé...

Kakršni so moški, take so ženske. Mlade deklice imajo pred poroko številne ljubimce. Radodarno, vendar ne zastoni, delijo svojo ljubezen. Kadar se poroče, imajo že vse polno izkušenj. Nedolžnost na Madagaskarju nima cene. Izjema so baje samo Antajmori, ki žive ob vzhodni obali na severu. Njihov zakon ni zgrajen na zvestobi zakoncev, ampak na ljubezni do otrok, mnogih otrok. Porod je mnogo večji dogodek kakor pa poroka. Čimveč nezakonskih otrok prinese nevesta v zakon, tembolj je cenjena. Preden se pa dva poročita, preizkusita temeljito, če spada ta skupaj. Zakon ni večni. Besede večnost Malgaši ne poznajo. Važen je le da-

gaskarja lepili pregovorov, rekov, jezi-našnji dan, jutrišnji je brez pomena. Jutri pridejo morda drugi možje, druge žene.

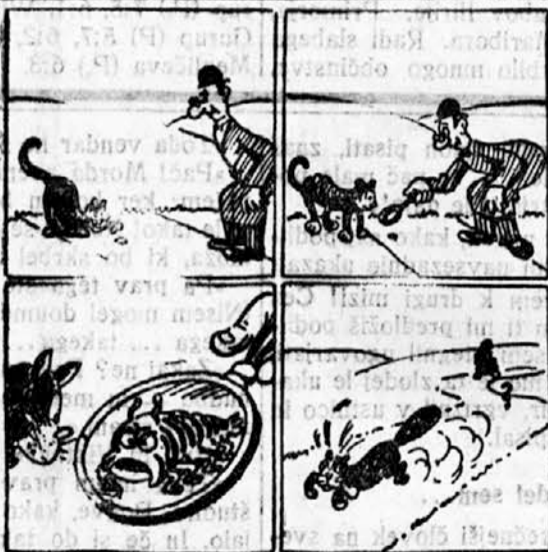
Zakonci, ki se ne počutijo srečne, se hitro in lahko ločijo. Mož reče preprosto: »Ne dam ti več denarja!« — in zakon je razvezan. Žena se vrne k staršem. Svatbe niso izredna posebnost, so pa pestre. Svatje plešejo, pojejo, smejejo se in zabavajo. Včasih po več dni. Zanimivo pa je sploh, da Malgaši tudi nimajo izrazitih narodnih običajev. Njihova fantazija je majhna, oblikovna sila slaba; manjkajo jim demonične in religiozne predstave. Umetno obrt poznajo samo Merinci (Hova) na visoki planoti Imerini, pa še te so se naučili večinoma od tujcev.

Zelo mnogo pa imajo prebivalci Mada-

govnih fraz in oblik. Pesniško in muzikalno ljudstvo so. Njihova glasba je prijetna, a le na prostem, v zaprtih prostorih ne. Zelo radi se zabavajo in porabijo za to veliko časa. Govorijo, pripovedujejo, klepečejo vedno in povsod. Porodi so veselice. V pokrajini Bezanozano, ki meji na Betsimisarako, govore starši snubcu nekako takole:

»Svoje hčere ne moremo zadrževati. Mladenka lahko zapusti svoj dom kadar in kakor hoče. Snubitev lahko sprejme ali odkloni. Če pa jo sprejme in se poroči, potem je mož ne sme tepsti z metlo ali palico. To ne bi bilo v skladu z običaji pradedov. Ne sme pa je tudi brcati, ker bi to lahko škodovalo njenemu zdravju. In naposled ji, to se razume, tudi zob ne sme izbiti. Če z njo ni zadovoljen, naj jo rajši nazaj pošlje, toda celo in zdravo!«

Tako je ljubavno in zakonsko življenje Malgašev, ogromne večine madagaskarskega prebivalstva, ki je sicer sprejelo že davno krščansko vero.

Pošast.

Ameriška skrb za lepoto

Ameriške ženske silno visoko cenijo svojo lepoto in žrtvujejo vse, da si jo ohranijo. Pa tudi njihovi možje so s tem zadovoljni, in pravi Američan. ne treni niti z očesom, če mora plačati nekaj tisoč dolarjev, ki jih je potrošila njegova žena za ohranitev lepote. Pa ne samo doma, tudi drugod si skušajo Američanke ustvariti tako okolico, da pride njihova lepota čimbolj do izraza. Svetloba v prostorih, kjer se kreta Američanka, ne sme biti premočna. Biti mora omiljena z raznimi zavesami. Američanka nikdar ne obudeje in tudi ne večerja pri polni dnevni svetlobi. Najbolj ljubi električno luč, ki daje licu posebno barvo. Tudi v restavracijah ne mara dnevne svetlobe. Na mizi stoje svetiljke s širokimi rdečkastimi senčniki, ki dajejo posebno rdečkasto svetlobo. Zato pa Američanke niso posebno zadovoljne s solnčno svetlobo v evropskih hotelih, kjer se vidi vsaka guba na licu. Prav tako imajo tudi v ameriških gledališčih le medlo luč. Američanka hoče imeti za svojo lepoto povsod primeren okvir. Vse to pa velja seveda za premožnejše, reve se tudi v Ameriki ne boje zdravega solnca.

Potegavščine.

»Poznam moža, ki ima tako tenek čut za vreme, da ti na minuto napove, kdaj bo deževalo.«

»To ni nič. Jaz sem poznal moža, ki je znal tako oponašati petelinov glas, da je solnce vzšlo!«

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Nova tristanovanjska hiša
v bližini Maribora ceneno na prodaj.
Naslov. pove uprava lista. 2243

Kupim takoj
dobro ohranjen otroški voziček. Poudbe na: Pekarna, Sv. Rupert v Slov. gor. 2258

Kolo
popolnoma novo, še nevoženo prodam za Din 1.100. Tattenbachova ul. 1. I. 2263

Novo zidana hiša
na prodaj. Pobrežje, Lovska ul. 12.

Jos. Tichy i Dr.
Konces. elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 2756, proizvajajo elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega b laga po konkurenčni ceni. 1603

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni. hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«.

Veliko izbiro notnih kovčkov
po najnižjih cenah nudi
I. V. KRAVOS
ALEKSANDROVA 13

Sanatorij v Mariboru
Gosposka ulica 49 Telefon 2358
Lastnik in vodja
kirurg dr. Mirko Černič
Najmodernejši urejen za operacije, zdravilni operati: višinsko solnce, dia'ermija, ionizator, žarnica »Hala« Entero-cleaner, zdravljenje z radijem (pijača in kopeli)
Cene zmerne!

Čitajte »Večernik«!

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo te-le mariborske tvrdke, naše inserente:

„Elite“
specialna modna trgovina za gospode
Maribor, Gosposka ulica 34

Vrt Džamonja
cvetličarna
Gosposka ul., vrt Koroščeva 21

Sluga Ivan
prevoznik
Maribor, Tržaška cesta

Blatnik Vilko
trgovina s čevlji
Maribor, Gosposka ulica št. 1